

7. Těmito předpisy zrušují se §§ 21, 28, 29, dále 7 a 38 zák. ze dne 23. května 1883 č. 83 (§ 38 potud, pokud odnáší se k trvalým změnám kultury), dále čl. II. zák. ze dne 28. března 1880 č. 34 ř. z., pokud by překážel provedení vylíčeného právě ustanovení.

8. Zmíněná ustanovení neplatí o oněch změnách u vzdělání, které provádějí se následkem objevení se révokazu (mšice révové), a posuzují se proto dle zák. ze dne 27. června 1885 č. 3 ř. z. z r. 1886.

9. Parcely zapsané v katastru daně pozemkové jako lesiny, připsané však v předchozím rozvrhu daně pozemkové k jinému způsobu vzdělání, přeloží se k žádosti držitele podané do konce června 1897 do některé jiné způsoby vzdělání, do které patří svým skutečným a hlavním použitím, a není k tomu potřebí svolení ve smyslu § 2 zákona lesního ze dne 3. prosince 1852 č. 250 ř. z. ani výslovného úředního odvolání případných rozkazů, jimiž bylo uloženo prováděti zalesňování.

Ustanovení toto neplatí o oněch parcelách, o nichž uznáno bylo na základě zvláštních zalesňovacích zákonů vydaných pro Dalmácii, Terst, Gorici, Gradišku, Istrii a Krajinu nebo na základě zák. ze dne 30. června 1884 č. 117 ř. z. (jež týká se opatření k neškodnému odvádění vody pohorské), že mají být udržovány za půdu lesní, nebo které byly stíženy na základě § 19 lesního zákona ze dne 3. prosince 1852 č. 250 ř. z. zvláštní právomocí vyžadující, aby parcel těchto užíváno bylo k účelům lesním.

Rimesa viz Směnka.

Rodiče viz Ascendenti a Otcovství.

Rok první.

V řízení před soudy sborovými je první rok obligatorním, v řízení před soudy okresními fakultativním.

A. Řízení před soudy sborovými.

I. Přípustná přednesení při prvním roku.

Při prvním roku mohou strany jen ta přednesení učiniti, jež v § 239 c. ř. s. jsou uvedena, všeliká jiná přednesení jsou vyloučena (§ 239 posl. věta c. ř. s.). Některá z těchto přednesení musí při prvním roku býti učiněna, jinak by byla vyloučena (prekludována), jiná opět učiněna býti mohou, avšak nebyla-li učiněna, prekluse nenastává.

a) Pod následky prekluse budiž při prvním roku:

1. ohlášena námitka nepřislušnosti soudu (exceptio fori incompetentis), ač jde-li o nepřislušnost odstranitelnou. Nestalo-li se tak, nastává prorogace soudu (forum prorogatum, §§ 240 c. ř. s., 104 j. n.). Šlo-li by o nepřislušnost prorogací neodstranitelnou a nebyla-li při prvním roku namítána, bude možno k ní na dále přihlížeti jen z moci úřední (§ 240 c. ř. s., § 43 j. n.).

2. učiněn návrh žalovaným na složení jistoty pro útraty sporu (§ 56 c. ř. s.). Nebyl-li návrh takový učiněn, je vyloučen (§ 59 c. ř. s.).

b) Při prvním roku možno:

1. ohlásiti t. zv. obrany privilegované, totiž:

α) námitku vyloučení pořadu práva;

β) námitku zahájeného sporu (exceptio litis pendentis);

γ) námitku věci rozsouzené (exc. rei judicatae) [o námitce nepřislušnosti, která též náleží k t. zv. obranám privilegovaným, byla již řeč

v odst. *a*, 1]. Ostatně musí soud procesní k námítkám v odst. *a—γ* uvedeným v každém stadiu procesním z moci úřední přihlížeti (§ 240 odst. 3 c. ř. s.);

2. přijmouti prohlášení pojmenovaného auktora (§§ 22 až 25 c. ř. s.) [viz čl. Pojmenování auktora];

3. může žalobce žádati za povolení ke změně žaloby (§ 235 c. ř. s.);

4. může žalovaný učiniti návrh na zamítnutí žaloby pro nedostatek procesní způsobilosti některé ze stran sporných nebo pro nedostatek oprávnění osoby co zástupce vystupující.

II. Řízení.

První rok odbývá se před předsedou senátu neb před členem senátu, jemuž to předseda senátu nařídí (§ 239 odst. 1), aniž je k tomu zapotřebí zvláštního vyhotovení (§ 120 odst. 1 jedn. ř.). První rok je veřejným (§ 120 odst. 3 jedn. ř.); strany advokátem zastoupeny býti nemusí (§ 27 odst. 2 c. ř. s.). Co se týče podrobností, sluší podotknouti:

a) Již při prvním roku může býti spor ukončen a sice:

1. narovnáním (§ 204 c. ř. s.),

2. rozsudkem pro uznání (§ 395) neb vzdání se (§ 394) neb pro zmeškání (§ 396).

b) Byly-li žalovaným ohlášeny t. zv. privilegované obrany, nelze o nich při prvním roku jednati a rozhodovati, poněvadž obojí je vyhrazeno senátu (§§ 260 a 261 c. ř. s.). Výjimka nastati může při námítce nepřislušnosti soudu. Byla-li totiž namítána nepřislušnost prorogací neodstranitelná, může soudce první rok řídicí zavést z moci úřední o tom šetření, zda nepřislušnost taková tu je a je-li patrně z výsledku tohoto šetření, že nepřislušnost taková tu skutečně je, může ihned při prvním roku žalobu pro nepřislušnost zamítnouti. Nařízení min. spr. ze dne 3. prosince 1897 č. 25.801 (věstníku min. spr. č. 44), připouštějí toho možnost, by soudce první rok řídicí, přerušiv rok na krátkou dobu, vyžádal si ihned rozhodnutí senátu, zda bude o námítkách při prvním roku ohlášených zvláště jednáno. Po usnesení senátu zahájí se opětně rok, při němž se ústně prohlásí rozhodnutí senátu, po případě, bylo-li nařízeno oddělené jednání o námítkách, pokud možná i rok k jednání tomuto určený. Pokud by líčený postup nebyl vhodným neb možným, vyžádá si soudce první rok řídicí rozhodnutí senátu, arciž teprve po skončení prvního roku. Uzná-li žalobce námítku nepřislušnosti žalovaným při prvním roku ohlášenou důvodnou, může vzíti žalobu zpět a tím celé řízení skončiti (§ 237 c. ř. s.). Není-li to možným, mohou se strany vzdáti ústního jednání o této námítce a mohou svá vzájemná prohlášení o námítce učiniti do protokolu s podotknutím, že se vzdávají ústního jednání. Na základě tohoto protokolu rozhodne pak senát bez ústního jednání usnesením, že se žaloba zamítá. Nevzal-li ani žalobce žalobu zpět ani strany se nevzdaly ústního jednání o námítce, položí senát k jednání o námítce z moci úřední rok (§ 260 odst. 1 c. ř. s.) a rozhodne po ústním jednání usnesením (§ 261 c. ř. s.).

c) O návrhu na zamítnutí žaloby pro nedostatek procesní způsobilosti některé ze stran sporných nebo pro nedostatek oprávnění osoby co zástupce vystupující, podobně i o návrhu na složení jistoty žalobní budiž hned jednáno a rozhodnuto. Ač výslech svědků při prvním roku je vyloučen, mohou nicméně při rozhodování o těchto návrzích svědci býti slyšeni o skutkových tvrzeních pro rozhod-

nutí závažných, ba žalovaný může již před prvním rokem činiti přípravným podáním návrhy v § 229 c. ř. s. připuštěné. Podobně o návrhu na povolení změny žaloby budiž ihned jednáno a rozhodnuto. K nedostatku procesní způsobilosti neb nedostatku oprávnění k zastupování musí soud v každém stadiu procesním již z moci úřední přihlížeti (§ 6 odst. 1 c. ř. s.). Lze-li nedostatek takový odstraniti, může i soudce první rok řídicí učiniti opatření ve smyslu § 6 odst. 2 c. ř. s. (sc. dáti rozkazy k odstranění nedostatků vhodné a stanoviti přiměřenou lhůtu k jich splnění), aniž by si musil vyžádati usnesení senátu. Podobně možno zavésti z moci úřední o nedostatecích takových šetření a dle výsledku tohoto řízení po případě usnesením zastaviti.

d) Jeví-li se dle výsledků prvního roku potřeba naříditi ústní přelíčení, nařídí soudce první rok řídicí žalovanému usnesením, by podal v určité lhůtě (jež čtyry neděle přesahovati nesmí) odpověď na žalobu. Proti tomuto usnesení je samostatný prostředek opravný vyloučen (§ 243 c. ř. s.).

Dodati sluší, že předpisy o prvním roku platí též pro řízení o žalobách navzájem, žalobách zmatečných a žalobách o obnovu řízení (V. díl c. ř. s.), pokud žaloby ty podávají se u soudů sborových.

B. Řízení před soudy okresními (III. díl c. ř. s.).

V řízení tomto může sice býti nařízen první rok ve smyslu § 239 c. ř. s. (ve kterémžto případě platí rovněž předpisy shora v odst. A uvedené), avšak z pravidla již první rok slouží k předsevzetí ústního přelíčení (§ 440 c. ř. s.). První rok ve smyslu § 239 odporoučí se zejména při soudech s větší agendou, by oddělily a rychle ukončily se případy, kde lze věc beze sporu vyřídit. Upustiti sluší však od prvního roku v tomto smyslu, když je to pro stranu spojeno s obětí k soudu se dostaviti (na př. pro značnou vzdálenost jejího bydliště od místa soudu a pod.). Námitku nepřislušnosti prorogací odstranitelné vznésti nutno při prvním roku, je-li již tento určen k ústnímu přelíčení, před vpuštěním se do jednání o věci hlavní, ježto by jinak nastala prorogace (prorogatio fori) (§ 441 ve spojení s § 240 odst. 2 c. ř. s.) (viz čl. Příslušnost soudní).

Roky (Stání).

A. Řízení civilní sporné.

I. Pojem.

Roky jsou úkony procesní, které v den a hodinu soudem určenou se předseběrou zpravidla v soudní budově za intervence soudu.

II. Kládení roků.

1. Roky kladou se zpravidla k návrhu stran (§ 130 c. ř. s.).

2. Z moci úřední kladou se roky v případech §§ 61, 128, 136, 150, 157, 181, 185, 194, 200, 254, 256, 260, 278, 281, 288, 329, 351, 352, 379, 402, 412, 440, 450, 479, 487, 488, 489, 492, 496, 511, 539, 540, 541, 542, 554, 550, 589 a 601 c. ř. s.

3. K návrhu stran neb z moci úřední kladou se roky v případech §§ 139, 152, 191, 261, 368, 371, 509 a 546 c. ř. s.

4. Co se týče místa, odbývají se roky zpravidla v budově soudní, pokud c. ř. s. něco jiného nestanoví. Roky k ústnímu jednání mohou býti odbývány na místě samém mimo budovu soudní, pokud lze jednání na tomto místě snáze provésti (na př. soudní ohledání § 368 c. ř. s.), neb pokud se tím náklad zmenší (na př. výslech svědka z důvodu § 328